

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Bunschoten; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen a.d. Rijn,

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13, Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

De Heilige Geest, inwoner in het hart

... opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid.
... want Hij blijft bij ulieden en zal in u zijn.

Joh. 14:16b en 17b.

De Heilige Geest als de Trooster Zijns volks is niet alleen de Gegevene des Vaders, maar Hij is ook de **Inwoner in het hart** van al 's Heeren volk.

Het Kerstfeest predikt ons: God **met** ons!

Het Paasfeest: God **vóór** ons!

Het Hemelvaartsfeest: God **boven** ons!

Maar het Pinksterfeest: God **in** ons!

Dat is de roem van het Pinksterfeest! Het brengt een zondaar niet alleen bij God, maar ook: het brengt God in des zondaars hart.

En dat is toch wel het voornaamste bij alle geestelijk leven en ervaren. Dat niet aan een ander, maar **aan mij** genade geschonken is **om niet** en dat ik **persoonlijk** weten mag deel te hebben aan Jezus' kruisverdiensten. Persoonlijk bezit, dat is het dierbaarste bezit! En tot dat persoonlijke is de Trooster gezonden. Daarom zegt de Heere Jezus: „opdat Hij bij u blijve in der eeuwigheid, want Hij blijft bij ulieden en zal in u zijn.” Heerlijke waarheid! Hij zal bij u blijven in der eeuwigheid! De Geest kwam en gaat **nooit** heen. **Hij blijft!** Geen macht ter wereld kan Hem verdrijven. Ook de zonde van Gods volk zelfs niet. Ja, ook het ongeloof van ons hart niet.

Zeker het kan wel eens voor een tijd. De Heilige Schrift spreekt ook van tegenstaan en uitblussen van de Geest. Door de zonde onttrekt Hij Zich wel eens in Zijn troostrijke werking aan het hart. Het is ook op geestelijk gebied niet altijd zomer; het kan ook wel eens koude zijn. Maar op de duur, neen! Waar de Geest des Heeren Zijn werk begon, daar is Hij als Boaz die niet rustte, voordat hij de zaak van Ruth tot een goed einde had gebracht. Als dan ook de Geest weer doorbreekt, dan wordt de zonde weer schuld en het ongeloof weer beweend en beleden, ja, dan wordt Gods gemeenschap weer ervaren.

Hij blijft bij ulieden!

Dan mag Petrus vallen en zijn Meester verloochenen, maar het is de Heilige Geest die hem tot zichzelf doet komen en hem over zijn zonde wenen doet. Dan mag Thomas als een riet door de wind des ongeloofs heen en weder bewogen worden, maar het is de Heilige Geest die hem daarna dat „mijnen” in het hart en op de lippen legt.

Hij blijft bij ulieden en zal in u zijn.

Dat blijven is dus een blijven **in het hart**. Laten wij daar nu goed op letten: en zal in u zijn! 't Zal van binnen gekend moeten worden en geestelijk beleefd en ervaren. Want zo in ons leven nimmer het Pinksterwonder verheerlijkt wordt, wij zullen geen deel aan Christus hebben.

Bond de Heere het op onze harten. Want er zijn duizenden, die in hun eigen kracht steunen en die de doodstaat van de mens loochenen en zichzelf en anderen misleiden voor de eeuwigheid. God de Heilige Geest moet **in** ons woningen maken zal het wel zijn. Of menen wij zonder de wezenlijke bevindelijke kennis van ellende en verlossing, die de Heilige Geest werkt, te kun-

nen bestaan? Zijn niet velen in gevaar met een ingebeelde hemel verloren te gaan, die geloven en aannemen wat zij in de bijbel hebben gelezen, zonder de Heilige Geest?

O, dat wij ons hart toch beproeven! Niemand kan voor God bestaan, zo hij vreemdeling blijft van het vernieuwend werk des Heiligen Geestes. Dit is het Pinksterwonder: God de Heilige Geest kwam neder om te wonen **in het hart** van verloren zondaren. En dat wonder roept de ruimte uit zaligheid! Dan wordt leven gegund aan de ziel. me zondaren verkoren zijn, opdat de Heere in hen wone.

Geen zondaar is te slecht; geen hart te onrein. O, dat God **in ons** verheerlijkt worde tot onze zaligheid! Dan wordt even gegund aan de ziel. en looft de mond Gods wondere trouw en goedheid.

Zalig de mens in wiens hart de Heilige Geest komt wonen en werken. Die door de Heilige Geest ontdekt en vertroost, ontledigd en vervuld wordt.

Kent gij Hem? Eenzame ziel in de moeite des levens? Nedergebogene van hart onder de smart van uw leven? Oude van dagen of jonge van jaren? Ontdekte zondaar bij het gezicht op de schuld van uw leven? Kent gij Hem? Stervende sterveling bij het einde van uw leven?

Weet, Hij is de Trooster, de **inwoner in het hart**, dat wil zeggen, Die **alles** u brengt wat Jezus belooft en verwierf en uw droefheid in blijdschap zal omzetten. Hij is de Trooster, die u vervult met Hem, Die u nu **alles** is, in leven en in sterven, voor tijd en eeuwigheid. De Heilige Geest geve u op te wassen in de **heiligmaking**. Niet dat gij het alrede gekregen hebt of alrede volmaakt bent, maar jaag er naar of ge het ook grijpen mocht, waartoe ge van Christus Jezus gegrepen zijt.

Hij werke ook in u **blijdschap**. Want de vrucht des Geestes is blijdschap.

Hij werkt ook **volharding**. Wie **volharden** zal tot het einde, die zal zalig worden.

Hij werkt ook **vrede**. Een vrede die alle verstand te boven gaat.

Daartoe bereide u meer en meer des Heeren Geest, die grote dingen heeft gedaan en nog doet, totdat de dag der eeuwige verlossing u in volmaakte heerlijkheid zal doen ingaan in de eeuwige hemelen en de Heere zal zijn alles en in allen.

Ds. N. de Jong.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

49.

Het trekt als vanzelf onze aandacht, dat de apostel in het laatste hoofdstuk twee maal spreekt van **broeders**.

In het eerste vers worden de Galaten aangesproken als broeders om hen op te wekken tot een broederlijke samenleving. En in het laatste vers spreekt hij van broeders opdat de zegen van de geestelijke broederband door allen beleefd zou worden in de Heere.

Onderwijzend, vermanend en biddend heeft Paulus in afhankelijkheid van de Heere, de gemeenten van Galatië in zijn schrijven van verschillende kanten benaderd. En heeft deze brief door de inspiratie van de Heilige Geest geschreven, zijn doel mogen bereiken in het hart van de Galaten, dan is dat helend en versterkend geweest voor de broederband. Waarom dan ook vanuit de verte in het laatste hoofdstuk gewezen wordt

VAN DE ADMINISTRATIE

Voor ditmaal willen wij beginnen met het vermelden van ontvangen bedragen voor de arbeid van Ds. den Butter te Toronto onder Israël. Paascollecte van de Chr. Geref. Kerk te Scheveningen f 1000,—, kerkeraad te Katwijk aan Zee f 769,27. Kerkeraad Siegerswoude-de Wilp f 100,—, totaal f 1869,27. Hartelijk dank voor dit alles, en t.z.t. hopen wij te zorgen dat het op de juiste plaats komt.

De laatste weken hebben wij vele nieuwe abonnees mogen doorgeven, wat ons tot blijdschap was. In 4 weken waren dat er 26, waar wij thans na 2 weken nog 10 aan mogen toevoegen. Kan deze gang erin blijven? Mij dunkt, als wij allen hieraan medewerken, behoort dat toch niet tot het onmogelijke? Wij zien weer belangstellend uit in deze.

Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74 Alphen aan den Rijn. Giro 70 43 50.

v. d. L.

Rechtstreeks ontving ik voor de arbeid onder de Joden te Toronto: van Alphen aan den Rijn f 1290,35, van Vianen f 276,22 en van de Chr. Ger. Jeugdver. te Middelharnis f 395,34. Voor alles hartelijk dank. Totaal is er nu al binnengekomen een bedrag van f 6580,93. Gedeeltelijk is dit al overgemaakt naar een bank te Toronto. De rest volgt spoedig. Meerder giften voor dit doel zijn van harte welkom.

B.

op de onderhouding van die broederlijke liefde tot eer van de Heere en zegen voor elkander.

„Broeders, indien ook een mens overvalle ward door enige misdaad, gij die geestelijk zijt, breng de zodanige terecht met de geest der zachtmoedigheid; ziende op uzelve, opdat gij niet verzocht wordt.”

Vanuit die broederband hebben de gelovigen een grote verplichting jegens elkander. En op de onderhouding daarvan is het oog des Heeren gevestigd. Want die innige gemeenschapsband dient tot eer van Zijn Naam, en dat is tot wasdom van het geestelijke leven, dat werkzaam is tot uitbreiding van Zijn Koninkrijk.

Maar deze broeders zijn ook mensen, en dat mag in geen geval uit het oog verloren worden. Het zijn mensen met zwakheden en gebreken, zodat struikelen en vallen zeer wel mogelijk is. Het is zelfs als een wonder van Gods genade aan te merken wanneer dat niet plaats vindt.

Doch is een broeder, als mens gevallen door enige misdaad, dan moet hij als een broeder broederlijk behandeld worden. Treedt men hierin blootweg op als mens tegenover mens, dan is er niet veel goeds van te verwachten. Naar de mens gesproken loopt dat uit op scherpe verwijten en grote verwijdering. Zodat die geestelijke broederband in geen geval uit het oog verloren mag worden. En daar het geestelijke broederschap voortvloeit uit het nieuwe leven der genade, is dat niet aan het woord bij het vallen door enige misdaad. Al wat misdadig is, vloeit voort uit het menszijn van ons verdorven bestaan. Maar desniettemin blijft die broeder als broeder voor dat kwaad aansprakelijk. En van daaruit moet hij dan ook behandeld worden naar het bevel des Heeren, in broederlijke liefde.

Deze broeder is niet door een misdadiger overvallen, maar door een misdaad. En die misdaad is door hem bedreven, al is hij er door overvallen. Want dat kan niet anders, daar het leven der genade geen misdaad kan bedrijven. Het leven dat uit God geboren is zondigt niet. De misdaad die als mens bedreven werd, heeft men als broeder te belijden en te bewenen voor de Heere.

Gij die geestelijk zijt, door te leven vanuit de Geest des Heeren, staat in een grote verantw

delijkheid tegenover de persoon die door enige misdaad overvallen is. Ga niet aan hem voorbij en doe niet alsof u het niet ziet. Denk met ernst aan de misdaad die bedreven werd, want in die misdaad kan het licht van Gods vriendelijk aanzicht niet aanschouwd worden. En met die onverzoende schuld op het hart, kan alleen met verschrikking aan dood en eeuwigheid gedacht worden. Gij die geestelijk zijt en uit kracht daarvan de ernst der zaak beseft," brengt de zodanige terecht met de geest der zachtmoedigheid." En dat is in de vreze des Heeren, het beginsel der wijsheid.

De zachtmoedigheid staat het meest scherp tegenover de zonde. Heeft vanuit de moed des geloofs, die daarin actief is, de kracht der liefde om de zonde te haten waarin deze broeder gevallen is, om hem terecht te brengen. Want in het kwaad van die misdaad is hij een verloren schaap dat terecht gebracht moet worden, en dat naar het bevel des Heeren.

Maar wordt hierin, door hem die geestelijk is, verzuim gepleegd, dan heeft hij zich daarin en daarover niet te verontschuldigen. Want hetgeen door deze broeder verzuimd werd, is erger dan het kwaad dat door de mens die overvallen zijnde door enige misdaad, bedreven werd. Want de broeder die geestelijk is kwam met berekening verzuim te plegen en dat mishaaft de Heere. Had deze broeder aan zijn eigen zwakheid gedacht, dan zou hij zich bedacht hebben dat verzuim te plegen, door deze gevallen broeder terstond de reddende hand toe te steken. En nu zal hem het kwaad, waarvan hij zijn broeder niet kwam te bevrijden, treffen. Waarschuwend zegt de Schrift dan ook: „opdat ook gij niet verzocht wordt.”

En gevallen zijnde in die bedreigde verzoeking, zal het verzuim dat gepleegd werd met berekening, tegen hem getuigen. Zodat het tweede erger bevonden zal worden dan het eerste.

Laat ons letten op deze vermaning: „Draagt elkanders lasten en vervult alzo de wet van Christus”, opdat zij door ons ter harte genomen zou worden, om de voetstappen van Christus te mogen drukken.

Het is een vermaning die in verband staat met het voorgaande. En wel omtrent een broeder die met de opdracht van Christus zijn kruis blijmoedig te dragen, door te roemen in de gekruiste Zaligmaker, niet staande is gebleven daar een bepaalde misdaad hem overviel. De begeerlijkheid van het vlees bekwam als een last van die lust de overhand, zodat de lust van de last de eeuwige heerlijkheid te zoeken, er voor hem niet langer tegen opwoog. En dan raakt dat de last van dit gebod: „Dit is Mijn gebod, dat gij elkander liefhebt, gelijkterwijls Ik u liefgehad heb”. Waarop de apostel der liefde doelt als hij zegt: „Hieraan hebben wij de liefde gekend, dat Hij Zijn leven voor ons gesteld heeft, en wij zijn schuldig voor de broeders het leven te stellen.” En deze last van de grote Lastgever is licht vanuit de liefde waarmede Hij ons liefgehad heeft, doch te zwaar zo ons oog niet met de nodige klaarheid daarop ziet. En daarin hebben wij elkander hulp te verlenen, door die last te dragen vanuit de liefde waarmede Christus ons heeft liefgehad. Wat dan Zijn zaak onze zaak, Zijn smart onze smart doet worden, om zo die broeder in de modder van zijn mistroostigheid de hand van broederliefde toe te reiken en er uit op te halen.

En door alzo de wet van Christus te vervullen wordt Christus ons steeds meer dierbaar als de Gezalfde des Vaders, met de vreugde des Geestes, om blijmoedig te gaan op het pad van Zijn geboden.

Galaten 6 : 1, 2.

R. Kok

DE HEIDELBERGSE CATECHISMUS

3

In Hebreëën 11 treffen we helden des geloofs aan. Personen, die geleefd hebben in het verleden. Wanneer we echter dit hoofdstuk met aandacht lezen, dan worden niet alle personen genoemd, die onder het Oude Verbond door het geloof geleefd hebben. Er wordt selectie toegepast. En dat heeft niet een mens gedaan, maar de Heere Zelf. Vandaar dat dit hoofdstuk is een stuk van Goddelijke selectie. Dit vond niet plaats, opdat de lezers en wij, die het overdenken, daardoor zouden gebracht worden tot een heldenverering. Die heldenverering is niet wereld-vreemd. In de wereld ontdekken we haar en zelfs in de kerken. Die heldenverering is een

cultus, een religie, waarin duidelijk blijkt, dat een mens door de zonde een afgodendienaar geworden is. In Hebreëën 11 gaat het niet in de eerste plaats om de genoemde personen. Wanneer dat het geval zou zijn, dan zou de mens in het centrum komen en dat bestrijdt de Heilige Schrift op schier elke bladzijde. Het gaat om de wereldoverwinnende kracht en de genade des geloofs, die in deze helden des geloofs uitblonk. Het gaat om het werk Gods. Het werk van Gods soevereine genade in hen. In dat licht willen we ook iets doorgeven van het leven van Zacharias Ursinus en Caspar Olevianus.

Ursinus werd 18 juli 1534 te Breslau geboren. Zijn eigenlijke familienaam was Beer. Maar naar de gewoonte van die dagen had zijn vader deze naam overgezet in het Latijn.

Hij stamde uit een aanzienlijk geslacht en reeds op zestienjarige leeftijd werd hij ingeschreven als student aan de universiteit te Wittenberg. Daar viel hij op door zijn vroomheid, inzicht en ijver. Hij werd een trouw leerling en volgeling van de grote godgeleerde Melanchton. Deze beschouwde hem als één van zijn beste leerlingen en hij hielp hem waar hij kon. Na een studperiodes van zes jaar stelde zijn oom hem in staat om ook nog aan andere universiteiten te studeren. Hij kwam terecht te Heidelberg, Straatsburg, Bazel, Lausanne en Genève. Door de aanbeveling van Melanchton openden zich voor hem de deuren van de huizen van verschillende voormannen der hervorming. Zo leerde hij Calvijn, Beza, Bucer, Bullinger en Petrus Martyr kennen. Mannen, die van grote invloed zijn geweest op zijn latere ontwikkeling. In 1538 werd hij benoemd tot leraar aan het St. Elisabeth-gymnasium in zijn geboortestad Breslau. In deze stad kwam hij in conflict met de Lutheranen, daar hij aan zijn leerlingen doorgaf de gereformeerde opvatting van het Avondmaal. Zijn leermeester Melanchton prees hem zeer om de wijze, waarop hij zijn gevoelens uiteengezet had. Maar hij gaf hem toch de raad om zich niet in het openbaar over deze dingen uit te spreken. Onder elkaar moesten, volgens Melanchton, de predikanten deze dingen maar uitvechten. Ursinus kon zich met deze raad niet verenigen en nam in 1560 ontslag en vertrok naar Zürich. Aan zijn oom schreef hij over zijn vertrek: „Niet ongaarne verlaat ik mijn vaderland. Nu mijn beste leermeester ook gestorven is, wil ik mij tot de Zürichers wenden, wier aanzien hier weliswaar niet groot is, maar die bij andere kerken, zulk een beroemde naam hebben, dat hij door onze predikanten niet kan verduisterd worden. Het zijn vrome, geleerde, grote mannen, met wie ik vast besloten ben mijn leven te verbinden. Voor het overige zal ik God volgen!”

In 1561 werd hij beroepen te Heidelberg. Bemidelaar was de keurvorst Frederik III. Het eerste jaar was hij bestuurd van het predikanten-seminarium en het tweede jaar werd hij benoemd tot hoogleraar in de dogmatiek. In die periode heeft de keurvorst aan Ursinus de opdracht gegeven tot het samenstellen van een gereformeerde catechismus in samenwerking met Olevianus. Ursinus heeft ontzettend veel werk verzet. Naast zijn onderwijs aan de universiteit heeft hij verschillende boeken geschreven. Voor het laatste gebruikte hij dikwijls de nacht. Een belangrijk werk is zijn schatboek. Een toelichting op de verschenen catechismus. Een vertaling daarvan verscheen in de 17e eeuw in het Hollands. De vertaler was Festus Hommius. Scriba van de Dordtse Synode en één van de vertalers van het Nieuwe Testament.

Het werk is nog in de handel en de moeite waard om te lezen.

In 1571 werd Ursinus benoemd tot hoogleraar aan de universiteit te Lausanne. Die benoeming wilde hij alleen aannemen met toestemming van de keurvorst. Deze weigerde hem heen te gaan. Ook de zoon van de keurvorst, die na de dood van zijn vader de regering van de Paltz op zich nam, liet hem niet vertrekken. Tot Ursinus sprak Johan Casimir: „mijn vader heeft kort voor zijn dood mij nog op het hart gebonden, u nooit te ontslaan”

Zijn werklust verminderde niet bij het breken van zijn krachten. Op zijn studeerkamer bleef geschreven staan: „Mijn vriend, die hier binnentreedt, wie gij ook zijn, maak het kort of ga weg of help mij in mijn werk”.

Oud is hij niet geworden. Hij stierf op 49-jarige leeftijd. 6 maart 1583 ging hij heen in de volle zekerheid des geloofs. Hij had een vast vertrou-

wen op de zaligheid, die de Heere schenkt aan Zijn volk.

Een kort leven in onze ogen, maar niet een tevergeefs leven. De Heere heeft hem gebruikt in Zijn kerk voor Zijn kerk. Hij spreekt nog nadat hij gestorven is. Bijzonder in het leerboek, wat wij bezitten. De taal, die daarin doorklinkt, is de taal naar en van het hart. De taal, die Gods Geest leert, doet verstaan en beleven.

Ds. M. C. Tanis.

NAAR DE KATECHISATIE

191

VAN DE KERK (4)

Bij onze behandeling van de EIGENSCHAPPEN der Kerk („de ware christ-gelovigen”) komt nu ter sprake haar ALGEMEENHEID. „Ik geloof een heilige, ALGEMENE, Christelijke Kerk.”

„Algemene” wil niet zeggen, dat we de Kerk „eucumenisch” hebben te beschouwen in de zin van „elck wat wils”, zodat zij niet van een of andere belijdenis afhankelijk is en dat ieder kan geloven, wat hij wil, zoals b.v. bij de „wereldraad van kerken” het geval is.

„Algemene” wil zeggen, dat de Kerk niet gebonden is aan één plaats of aan één tijd. Zij wordt niet alleen in Nederland gevonden, maar in vele andere landen in de wereld, in Engeland, in Amerika, in Australië, enz. Christus vergadert Zijn Kerk uit alle volken en natiën. Zij bestaat reeds vanaf het Paradijs en zal blijven bestaan tot het eind der eeuwen. „En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld. Amen.” (Matth. 28 : 20.)

Wel was de Kerk onder het Oude Testament verbonden aan het volk Israël. Ook de bedelingen in het oude Verbond waren onderscheiden. Van Adam tot Mozes was er de Patriarchale bedeling, vanaf Mozes de Mozaïsche bedeling met heel de tabernakel-dienst, welke in de komst van Christus haar vervulling verkreeg. Zo droeg de Kerk van het oude Verbond een nationaal karakter. Konden toen geen heidenen zalig worden? Zeer zeker en we kennen de voorbeelden daarvan: Rachab, Ruth e.a. Maar dan moesten zij in Israël ingelijfd worden. Zie psalm 87.

Zo komen we tegelijk aan de eigenschappen der Kerk als „CHRISTELIJKE” Kerk.

Met de komst van Christus in het vlees is de NIEUW-TESTAMENTISCHE bedeling ingetreden, zoals we opmerkten, door de vervulling van de Oud-Testamentische schaduwdienst.

Was de Kerk toen als „onder voogden en verzorgers”, de bediening van de wet, toen met Christus' komst werd zij daarvan ontslagen en vrijgemaakt en werd zij „mondige” Kerk, d.w.z. dat zij tot „mondige zoon” werd gesteld. Galaten vier verklaart dat duidelijk. We lezen in vers 5: „en opdat wij de aanneming tot kinderen verkrijgen zouden.” Het woord „kinderen” wijst hier in de grondtekst op „zonen”, mondige zonen.

De uitstorting van de Heilige Geest op de Pinksterdag was noodzakelijk, om de Kerk daarvan kennis te geven en tot de beleving van deze „aanneming tot kinderen” (tot zonen) te brengen. De Nieuw-Testamentische Kerk werd „CHRISTELIJKE” Kerk, alzo genoemd naar CHRISTUS, haar Hoofd. De gelovigen werden te Antiochië voor het eerst „christenen” genaamd, d.w.z. als leerlingen naar hun grote Leermeester, Christus. Handelingen elf, vers 26.

Rijk is de betekenis van de „christennaam”. Onze Heidelberger geeft van die naam een schone verklaring op de vraag: „Maar waarom wordt gij een christen genaamd?” (Zondag 12). En dan luidt het antwoord: „Omdat ik door het geloof een lidmaat van Christus en alzo Zijner zalving deelachtig ben.”

Helaas is die naam verdonkerd en veralgemeend in de loop der tijden en dat vanwege de „massale bekeringen” en het diep verval van de ware beleving van die naam. Het was Jod. van Lodensteijn, die zong: „Het arm verbijsterd christendom dient God, maar weet niet waarom.”

„Christen” betekent dus „gezalfde” en wel door deelachtigmaking van de zalving van CHRISTUS, zoals deze deelachtigmaking plaats heeft in de wedergeboorte of levendmaking van de zondaar. Dan wordt hij weer ‚profeet’ ‚priester’ en ‚koning’. Door de val in het paradijs werd de mens een „dwaas”, een „egoïst” en een „slaaf” van zonde en satan. Hij verloor geheel het BEELD Gods naar de engere zin: de kennis, gerechtigheid en heiligheid” als elementen van zijn

ambtelijke functies als profeet, priester en koning.

Maar naar Gods eeuwig welbehagen heeft God voor herstel van Zijn beeld gezorgd. Dat was dus herstel van de drie verzondigde ambten.

Daartoe heeft Christus Zijn middelaarswerk ambtelijk volbracht als Profeet, Priester en Koning en Gods beeld hersteld.

Verheerlijkt aan 's Vaders Rechterhand herstelt Hij door Zijn Woord en Geest de drie ambten in zondaren. Ja, Hij doet Zijn ambtelijke bediening in deze drie ambten van Zijn Volk functioneren. En dat komt nu zo schoon uit in de betekenis en beleving van de christennaam, zoals de Katechismus in Zondag 12 verklaart: „Opdat ik Zijn Naam belijde (de profeet), en mijzelf tot een levend dankoffer Hem offere (de priester) en met een vrije en goede consciëntie in dit leven tegen de zonde en de duivel strijde en hiernamaals in eeuwigheid met Hem over alle schepselen regere”. (de koning).

Wij dragen allen deze zinvolle naam van „christen”. Maar zijn we door wederbarende genade een ware christen geworden en openbaren we dat in ons leven? Kan de wereld het getuigen van ons? Is die kostelijke zalfolie van Christus in en over ons uitgegoten en gaat er die jaloersmakende geur van ons uit naar psalm 133? Smeken we om die genade en zo een „levend lidmaat” van Zijn Kerk te worden, opdat we straks niet als een „dode” rank zullen worden afgesneden en verbrand!

Om waarlijk christen te zijn in de beleving, moet Gods volk steeds weer christen worden. Het heeft voorkomende, blijvende, maar ook achtervolgende genade nodig.

Gods kinderen zijn levende leden geworden van Christus' lichaam, Zijn Kerk. Christus is dus het Hoofd van Zijn Kerk. Dat is niet de paus van Rome, als opvolger van Petrus. De uitspraak van de Heere Jezus „op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen” betekent niet op Petrus zelf, maar op zijn belijdenis, d.w.z. de inhoud van die belijdenis: „Gij zijt de Christus, de Zoon des levenden Gods!”

Wanneer nu de Kerk, zoals Christus die door Woord en Geest vergadert, onderhoudt en beschermt, naar buiten uittreedt in een geïnstitueerde vorm, komt de vraag aan de orde: waar is die kerk te vinden, gezien er zoveel kerkformaties zijn? Wat zijn dan de kenmerken van de zuivere openbaring der kerk naar buiten? Op die vragen hopen we D.V. in een volgende les nader in te gaan.

E. v. L.

TUSSEN ISOLEMENT EN ASSIMILATIE

1

Zo luidde de titel van ene doctoraal scriptie van Drs. T. A. Bos. Deze scriptie heeft de aandacht getrokken en gaf anderen al aanleiding om er over te schrijven. Sommige lezers van ons blad hebben wellicht op deze wijze al kennis genomen van deze studie, maar het is waarschijnlijk te achten, dat de meeste lezers van „Bewaar het Pand” van deze scriptie niet afweten. Daarom willen we er alsnog de aandacht voor vragen. Er was niet eerder gelegenheid voor om dat te doen, tenzij we de vervolg-artikelen onderbroken hadden, wat uiteraard niet wenselijk werd geacht.

Drs. Bos zegt in zijn Voorwoord o.a. het volgende:

„In isolement ligt onze kracht”, is een in gereformeerde kring gevleugelde uitspraak.

Voor een socioloog houdt deze uitspraak een grote uitdaging in: in hoeverre is er inderdaad sprake van isolement, van een zich afschermen ten opzichte van de buitenwereld, en wat is de betekenis van dit isolement?

Voor al die laatste vraag heeft mij bijzonder bezig gehouden. Deze vraag stond dan ook centraal in het onderzoek dat ik in de maanden maart en april van dit jaar (dat was 1975 B.) gehouden heb onder een aantal christelijke gereformeerde studenten in Groningen en een aantal leden van de Gereformeerde Studenten Vereniging te Groningen. Door beide groepen met elkaar te vergelijken is het mogelijk inzicht in de betekenis van de factor isolement te krijgen, juist omdat de eerste groep zich in veel mindere mate dan de tweede groep kenmerkt door een zeker isolement.”

Tot zover Drs. Bos. We willen een en ander uit zijn studie overnemen. Dan kan men een indruk

krijgen van het resultaat van de onderzoeken van Drs. Bos. We vinden dat resultaat wel wat ontstellend. Maar we willen daar dadelijk aan toevoegen, dat daaruit geen algemene conclusies kunnen worden getrokken. Het onderzoek ging alleen over studenten te Groningen en over slechts een gering aantal. Dit maant natuurlijk tot voorzichtigheid bij de beoordeling. Anderzijds kan niet worden ontkend, dat deze studie ons toch wel wat te zeggen heeft. En wel vooral hierom, dat de gegevens, die Drs. Bos verzameld heeft, niet veel lichtpuntjes geven te zien.

In een Ten geleide zegt Dr. T. Brienen, dat hij het vermoeden heeft, dat deze scriptie nogal wat golven zal maken. Het geschrevene heeft hem al veel bezinning en overweging gebracht. „Voor het trekken van conclusies en consequenties uit deze studie met betrekking tot een tekening en beoordeling van het totaal-beeld der beide kerken is m.i. een breder onderzoek, een nadere toespitsing en een nauwkeuriger afweging nodig, omdat het in dit werkstuk gaat over een kleine, uitzonderlijke groep leden in genoemde kerken van gereformeerd belijden.” Aldus Dr. Brienen. Ook wijst hij er op, dat zonder meer vast staat, dat bij dit onderzoek de auteur zelf niet buiten spel blijft en is gebleven.

Drs. Bos schrijft in een Inleiding eerst over **Groep en omgeving**. Hij wijst op een studie van Dr. J. Hendriks: „De emancipatie der gereformeerden”.

„In het midden van de 19e eeuw vormden de gereformeerden een minoriteit, verkerend in de marge van de samenleving, gediscrimineerd en zonder macht en aanzien. Omstreeks 1860 komt, volgens de schrijver, een streven naar **emancipatie** en ook naar **herkerstening** op gang. Dit proces kent vier fasen. In de eerste fase, die der bewustwording en agitatie (±1860 — ±1880), is zowel de interne als de externe sociale integratie zwak. Het protesteren alleen blijkt niet voldoende resultaat op te leveren, voor het bereiken van de doelstellingen is aaneensluiting en machtsvorming onontbeerlijk, alleen met behulp van organisatievorming lijkt het mogelijk de gestelde doeleinden te bereiken. De externe sociale integratie (contacten met niet-gereformeerden) wordt — indien mogelijk — nog zwakker dan ze al was, de interne sociale integratie wordt sterker. Dit zijn de kenmerken van de tweede fase (1880 — 1920).

In de derde fase zijn de gestelde doeleinden bereikt (en anders gedeeltelijk of geheel onbereikbaar gebleken). Typerend voor de derde fase, waarin de buiten de eigen groep gelegen doelstellingen (o.a. herkerstening) zijn weggefallen, is de hiermee samenhangende vrees voor desintegratie van de eigen groepering. De sterke interne integratie wordt derhalve gehandhaafd, of zelfs nog vergroot, maar verandert van karakter. Zij is niet meer primair gericht op het veroveren van de buitenwereld, maar op het in stand houden van de eigen groepering. In de vierde fase (vanaf 1950) wordt het isolement steeds meer opgeheven om plaats te maken voor een zekere mate van assimilatie en integratie in de grotere samenleving.”

We gaan nu naar bladzijde 13 van de scriptie. Daar zegt Drs. Bos o.a. het volgende:

„De Gereformeerde kerken kennen een vrij sterke mate van isolement (de schrijver bedoelt de vrijgemaakte kerken B.) mede door de intern-kerkelijke organisatievorming op het gebied van onderwijs, cultuur, politiek, wetenschap, maatschappelijk economisch leven, terwijl dit verschijnsel bij de Chr. Gereformeerde kerken bijna geheel ontbreekt. Ook op andere gebieden sluiten de Gereformeerden zich af van ontwikkelingen binnen wat genoemd kan worden „de gereformeerde gezindte”, door bijvoorbeeld het streven naar een eigen psalmberijming, en eigen nieuwe liturgische formulieren, terwijl de gereformeerden het gebruik van de nieuwe interkerkelijke psalmberijming vrij hebben gegeven. De Chr. Gereformeerde kerken onderhouden dit moment contact de „buitenverbanders” (Geref. vrijg. buiten verband) en via de G.O.S. (Geref. Oecumenische Synode) en het I.C.C.C. met tal van andere kerken in binnen- en buitenland. De Gereformeerde kerken kennen wel een aantal zusterkerken in het buitenland, maar deze zijn — op een na — ontstaan door emigratie van gereformeerden.

Op blz. 32vv. krijgen we **algemene onderzoeksgegevens**. Het gaat om 35 Gereformeerde en 25 Chr. Gereformeerde studenten. Tabellen geven

aan de studierichting, leeftijd, het jaar van aankomst, het geslacht, de burgerlijke staat, de opleiding van vader, de verenigingsactiviteiten per maand, de aard van gevolgd onderwijs, de huidige keuze, schoolbezoek en schoolkeuze, kranten en weekbladen. Daarin zijn allerlei interessante gegevens verwerkt, maar het zou te voeren om die allemaal over te nemen.

Belangrijker is voor ons wat Drs. Bos schrijft over de **externe sociale integratie**.

Maar daarover in een volgend artikel.

B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI!

Gideon 68

„God heeft de vorsten der Midianieten, Oreb en Zeëb, in uwe hand gegeven: wat heb ik dan kunnen doen gelijk gijlieden. Toen liet hun toorn van hem af, als hij dit woord sprak.”

Richt 8:3

Gideon kwam dus uit voor de Naam des Heeren. We zeiden de vorige keer, dat daar moed

voor nodig is, in het publieke leven. Gideon mocht door genade deze moed bezitten. Hij stond in het geloof. Wie in het geloof staat, kent geen vrees. Dat wil natuurlijk niet zeggen, dat een gelovige nooit vreest. Dat komt maar al te vaak voor. Doch dan wordt het geloof door hen niet beoefend. Gelukkig dat er ook in deze donkere tijd nog mannen gevonden worden, die op het terrein van het publieke leven in het geloof mogen spreken.

Op kerkelijk terrein ligt het nog weer een beetje anders. Daar wordt de naam Gods gebruikt. Ik zou haast zeggen, wel eens te gemakkelijk!

Jullie zullen wel denken: Hoe heb ik het nu? Op het terrein van het publieke leven wordt het uit vrees voor mensen, te gemakkelijk nagelaten om voor de naam des Heeren uit te komen, terwijl het op het terrein van het kerkelijke leven weer te gemakkelijk gaat.

Loop maar niet al te hard van stapel. Zijn jullie het niet met mij eens, dat men zich in heel veel gevallen wel eens te gemakkelijk op de naam des Heeren beroept? Ik denk bijvoorbeeld aan de kerkelijke verdeeldheid. Die heeft natuurlijk al een heel lange geschiedenis. En nog is daar het einde niet! Wanneer jullie een klein beetje op dit terrein thuis zijn, dan kun je weten, dat een ieder in zijn eigen straatje zich op de naam des Heeren beroept. Men zegt dan: God heeft het gedaan. En dat zegt dan iedereen, ook al staat men in de praktijk van het leven dwars tegenover elkaar. In elk kerkelijk straatje brandt dan een vuur voor de naam en de zaak en de eer des Heeren. Doch of al die vuren heilige vuren zijn, is een te betwijfelen zaak. Ik geloof dat er veel onheilig vuur bij is. Zo kan men met de naam des Heeren de mond, toch nog ijveren voor eigen naam en eer.

Ik ga hier natuurlijk er niet op in, wie het gelijk of ongelijk aan zijn kant heeft. Ik schrijf dit alleen maar, om jullie te doen begrijpen, dat voorzichtigheid ten deze een geboden zaak is. En een ieder die er mee te doen krijgt, dient zich steeds wel weer ernstig af te vragen, of de motieven waaruit hij handelt „zuiver” zijn, en voor God verantwoord.

Want als men de naam Gods gebruikt, om eigen stand en mening op te houden, dan is dat gebruik niets anders dan misbruik. Of, zoals dat in het derde gebod staat: ijdel gebruik. Jullie kennen toch dat derde gebod? Ja, het is heus niet dat ik dit zo er tussen door

Want de ervaring leert al weer, helaas, dat velen het antwoord moeten schuldig blijven, als het gaat over de kennis van tien geboden. Probeer maar eens op te zeggen voor jezelf. Het gebod zegt dan: Gij zult de Naam des Heeren, uw Gods niet ijdel gebruiken, want de Heere zal niet onschuldig houden, die Zijn Naam ijdel gebruikt. Dat ijdel gebruiken van Gods Naam, dat gebeurt niet alleen op de fabriek of de kazernes, of op andere plaatsen, waar de „wereld” rijk vertegenwoordigd is, doch dat gebeurt ook in de kerk, in de meest zogenaamde christelijke kringen. Het luistert allemaal erg nauw. Of liever: God luistert erg nauw, namelijk of wij Zijn Naam met vreze en eerbied gebruiken, met een diep ontzag in het hart voor de Drager van deze Naam, daar Hij Heilig is. De

Heere zal geenszins onschuldig houden, die zich aan ijdel gebruik van Zijn Naam schuldig maakt. En dat gebeurt zo heel gemakkelijk. Er is schier geen zonde, die lichtvaardiger bedreven wordt, dan de zonde tegen het derde gebod. Dit gebeurt ook wanneer men zich van woorden bedient, die op de Naam Gods gelijken. We spreken dan van bastaardvloeken. Dan wordt de Naam des Heeren — Hij heeft vele namen — op de een of andere wijze verdraaid.

Je kunt dan niet rechtuit zeggen, dat zo iemand vloekt, maar het lijkt er toch wel verdacht veel op. Als je een scherp oor hebt, dan hoor je het dadelijk. En een hart dat de Heere liefheeft, kent daar pijn over. Ik hoop dat jullie daar ook iets van weten. Dan zul je je zoeken te hoeden voor het lichtvaardig gebruiken van Gods naam.

Misschien vraagt deze of gene: Waarom weidt u daar zo over uit?

Wel, omdat het zo ontzaggelijk gevaarlijk is, met de Naam Gods ondoordacht om te springen. Er is geen zonde, die God meer vertoont dan de lastering Zijns Naams. Daar is natuurlijk niet alleen het grove vloeken mee bedoeld, maar ook het fijne. De Heere Jezus Christus is uit oorzaak van Godslastering tot de dood veroordeeld. Dachten jullie dan, dat God een ijdelgebruiker van Zijn Naam niet straffen zou? Als je er goed over na gaat denken, zou je benauwd worden om te leven. En met recht. Want wie staat hier niet schuldig? Zelfs Simon Petrus ging niet vrij uit. Doch het is hem tot schuld voor God geworden. En de Heere heeft hem die zonde vergeven, al heeft hij het zichzelf nooit vergeven. Gelukkig is hij en ook zij, die hierover voor God in de schuld mag komen. Zij ervaren, dat diegene, die zijn zonde belijdt en laat, vergiffenis ontvangt. Zij krijgen ook, dat kan niet uitblijven, ontzag voor de heilige namen Gods. Ik hoop dat jullie dit ook zullen hebben. Bidt maar veel of de Heere jullie voor deze zonde bewaren wil. Want we zijn onszelf geen ogenblik toevertrouwd.

Toen liet hun toorn van hem af, als hij dit woord sprak. Het zachte woord van Gideon keerde hun grimmigheid af. Hierin komt openbaar dat Gideon taktisch is opgetreden. Of, laat ik het nog anders zeggen: Hij heeft op deze wijze naar het Woord van God gehandeld. Zie spreken 15:1. Deze tekst schrijf ik maar niet uit. Zoekt hem maar op, en leeft er naar.

Waarom zij nu hun toorn precies lieten varen, daar kan nog weer verschillend over gedacht worden. Je bent op een mens niet zo gauw uitgestudeerd. Het kan wezen dat ze door de woorden van Gideon zich nu voldoende geëerd gevoelden. Zij hadden dan toch in elk geval het leeuwenaandeel in de overwinning gehad. Wanneer dit de drijfveer van hun toorn laten varen geweest is, dan deugt dat natuurlijk ook niet. Want dan zijn ze tenslotte toch nog in zichzelf geëindigd en heeft de Heere de eer niet ontvangen. We behoeven ons daar niet over te verwonderen. Want een mens ligt van nature die kant op. Hij is erg op z'n eer gesteld. Hij is een eerover van zichzelf en een eerrover van God. Dit is uiteindelijk altijd tot schade van de mens zelf. Want de Heere zegt: Die Mij eren, die zal Ik eren, maar die Mij versmaden zullen licht geacht worden. Het kan ook wezen, dat ze het dwaze van hun toornigheid hebben ingezien, en dat ze door het wijze woord van Gideon hun toorn hebben laten varen. Dan zal hun toorn hen ook tot zonde geworden zijn. Er wordt wel eens gezegd: een mens komt er altijd met schuld uit. En dat is ook zo. Je hebt mensen, die hebben nooit schuld. Op de zodanigen kan ik nooit jaloers worden. Het is een bewijs dat ze God niet kennen en zichzelf ook niet. Zij hebben de Heere Jezus, als Schuldovernemende Borg ook niet nodig. Het zal de zodanigen zwaar vallen als ze sterven moeten zoals ze geboren zijn. Zonder ooit schuldenaar voor God geworden te zijn, gaat men voor eeuwig verloren.

Je hebt ook mensen, die hebben altijd schuld. Als dat echt is, dan getuigt dit van een nauw leven. En een nauw leven, bewaart middelijkerwijs voor veel zonden, terwijl juist zij het moeten belijden dat zij zoveel zonden hebben. Doch gelukkig voor de Heere nooit te veel. Hij vergeeft menigvuldiglijk en ook gaarne.

Maar, zoals gezegd, noch het één, noch het ander kunnen we omtrent die Efraïmieten zeggen want de bijbel vermeldt het ons niet. Zo zijn er heel veel dingen waarop ons hier het laatste

antwoord niet gegeven wordt. Veel is en blijft voor ons verborgen. En datgene wat God verborgen heeft gehouden, moeten wij ook maar verborgen laten. De verborgen dingen zijn voor de Heere onze God. Maar de geopenbaarde zijn voor ons en onze kinderen. En wat God geopenbaard heeft, kunnen we weten uit de bijbel. Laat een ieder daarom het Woord van God maar onderzoeken. Doe het veel. Doe het biddend. De Heere wil er Zijn zegen aan verbinden. Hij zegt het immers Zelf: Wie zoekt, die vindt, wie bidt, die ontvangt en wie klopt, die zal worden opengedaan. Op drie verschillende manieren wordt hetzelfde gezegd, om ons daarmede te bevestigen, dat de Heere een Waarmaker van Zijn Woord is. Hij heeft nog nooit gezegd tot het huis van Jacob: Zoekt Mij tevergeefs. Hij is nabij al degenen, die Hem aanroepen.

Beste vrienden en vriendinnen, ik moet weer gaan eindigen. Ik hoop dat het bovenstaande jullie maar veel werk zal geven, op gebogen knieën voor Gods aangezicht. Je kunt er alleen maar goed mee zijn.

Jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent.

BOEKBESPREKINGEN

BIJBEL EN WETENSCHAP: HET MAU-ISME

Dit is een brochure, uitgegeven door de Stichting tot bevordering van Bijbelgetrouwe wetenschap. De brochure bevat twee belangrijke artikelen. Het eerste is van mej. Drs. V. I. Kerkhof over: De lange weg van China: I. Het oude China, II. Als een meloen in stukjes, III. Pogingen tot herstel van China, IV. De Chinese volksrepubliek. Het tweede artikel is van R. H. Matzken r.a.: De bekoring van Mauïstisch denken: I. De lange mars, II. De ziel van Mau-denken, III. De stralende Rode Zon, IV. Weg met ons, en V. Bevrijdingstheologie. Beide artikelen zijn zeer lezenswaardig. Het eerste geeft ons in het kort een overzicht van China sedert ongeveer 1500 voor Christus. Het tweede laat ons de gevaren zien, die het Christendom bedreigen. De invloed van het Mauïsme is niet weg te denken. Het is goed, dat we gewaarschuwd worden en dat de kerk

Het hotel waar mevrouw zich „uit“ - en mijnheer zich „thuis“ voelt.

HOTEL
DREYEROORD - OOSTERBEEK
Telefoon 085-333169

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).

Voor bijbels, boeken en muziek

Is **LINDENBERG** uniek!
Grote voorraad
Snelle levering

ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16

Het adres voor al uw **GOEDE BOEKEN** lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50
Veenendaal
Telefoon 08385 13978
Postbus 177

Voor een **SERIEUZE BIJVERDIENSTE** contact opnemen met M. van Ooijen, Telefoon 078-21153

ontwaakt. Daartoe kan ook deze brochure bijdragen. De prijs van de brochure is ons niet bekend. Het adres van de stichting is Kampweg 106, Doorn.

STEMMEN UIT WITTENBERG

Uitgave van de Gereformeerde Bibliotheek te Goudriaan Z.H.

Van deze Stemmen is in maart j.l. de 26e bundel verschenen. In de regel bevatten deze Stemmen preken enz. van Luther. Maar ook tijdgenoten van Luther vragen wel eens de aandacht. In deze bundel vinden we eerst het vervolg van De hoofdsom van het Christelijk leven van Luther. En daarna het begin van een werk van Johann Heermann, getiteld: Het kruis van Christus, of de smartelijkste lijdensweek des Heilands. Volgens het titelblad — een fotografische weergave van de vertaling uit het Duits, die in 1867 het licht zag — hebben we hier een en vijftig kernachtige en eenvoudige toespraken, inzonderheid ten gebruike bij de huiselijke godsdienstoefeningen, naar het hoogduitsch van Johann Heermann, in leven beroemd prediker te Köben a/d Oder, gestorven 1647, onder toezicht en met een aanbevelende voorrede van G. J. Vos Az., v. d. m. te Edens c.a. Ds. Vos prijst het werk, maar maakt wel aanmerking op sommige uitdrukkingen. Volgens de voorrede leefde Heermann van 1585-1647. Hij was Luthers, maar stond op goede voet met de gereformeerden in die dagen. De bundels kosten f 4,— per stuk.

B.

In de moeilijke en droeve dagen rond de ziekte en het overlijden van mijn geliefde man en onze zorgzame vader,

Ds. PIETER SNEEP

heeft uw gebed en alle blijken van belangstelling ons bemoedigd en zeer goed gedaan.

Dat de Heere, die onze man en vader diende, ons allen mogen vertroosten.

N. J. Sneepe-Nieuwstraten
en kinderen.

DRIEBERGEN, mei 1976
Burgemeesterpark 6

Voor al Uw

- ★ **BOEKEN**
- ★ **BIJBELS** en
- ★ **PSALMBOEKEN**

Beleefd aanbevelend

BOEKHANDEL

VAN LEEUWEN

POSTBUS 39, URK - TELEFOON 05277-1783
B.G.G. 05250-1531

PLAATST UW FAMILIEBERICHTEN
IN
„BEWAAR HET PAND”

huwelijk? belijdenis?..... een blijvend geschenk! Jubileum, verjaardag

HOUTSNIJ TEKSTEN.....

origineel handwerk

Ook maken wij: Hugenotenkruis, Gevouwen handen, enz. enz.

J. DE GRAAF

streekkerk

— nieuwe veer 20

— tel. 01848-1281